

Профілактика венозних тромбоемболічних ускладнень: як діяти на стаціонарному етапі лікування

Дацюк Олександр Іванович

д.мед.н, професор, завідувач КЦАІТ ВОКЛ імені М.І. Пирогова, професор кафедри анестезіології,
інтенсивної терапії та медицини невідкладних станів ВНМУ імені М.І. Пирогова.

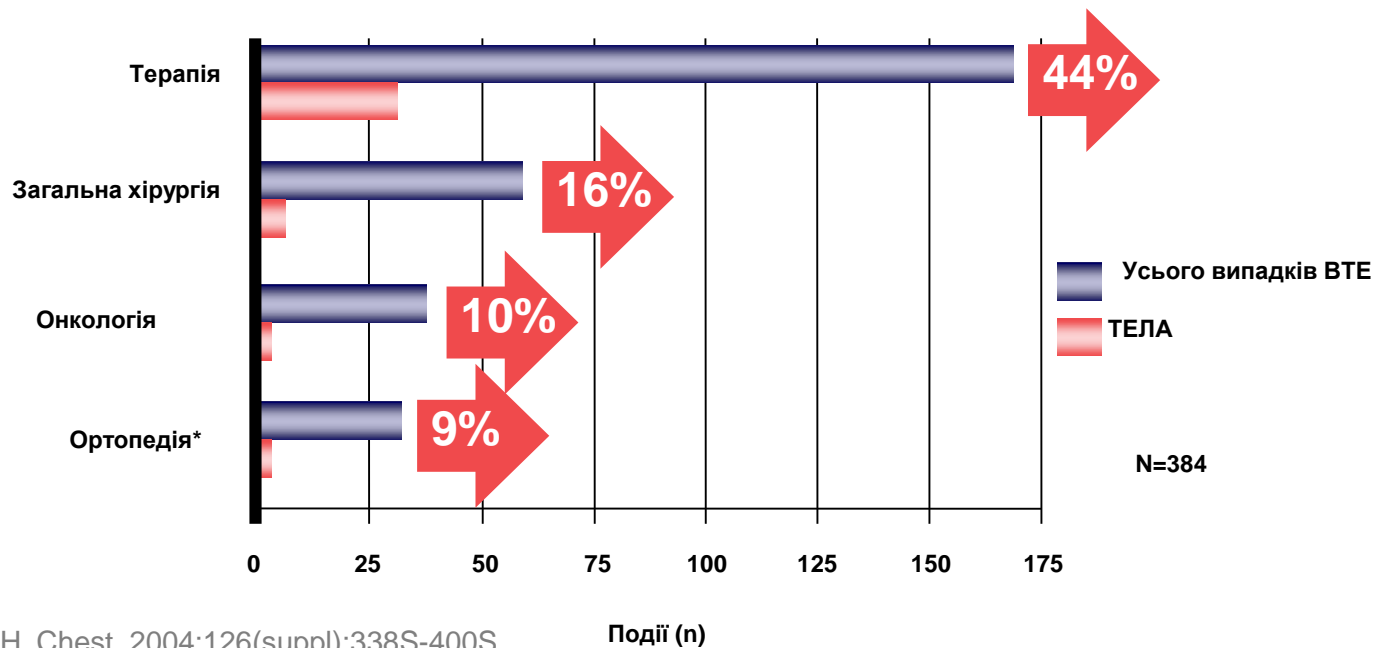
Заслужений лікар України

Актуальність проблеми

- У розвинених країнах венозна тромбоемболія (ВТЕ), як причина смерті домінує над такими причинами як рак молочної залози, СНІД та політравма внаслідок ДТП (Dörffler-Melly J. , 2006).
- Після хірургічних втручань на органах черевної порожнини тромбоз глибоких вен (ТГВ) виникає у 33% пацієнтів. У 75% випадків ТГВ нижніх кінцівок має місце прихована ТЕЛА (Українські міждисциплінарні клінічні рекомендації, 2011)
- Незважаючи на застосування сучасних методів профілактики, у 10-25% оперованих хворих виникає венозний тромбоемболізм. Без належної профілактики частота цих ускладнень зростає у 3-4 рази (Савельєв В.С., 2001)

Які пацієнти належать до групи ризику ВТЕ?

Частота виникнення ВТЕ в залежності від профілю хворих

Geerts WH. Chest. 2004;126(suppl):338S-400S

White RH et al. Arch Intern Med 1998;158:1525-31

Тріада Вірхова (1846)

- Венозний тромбоз в анамнезі
- ХСН
- Ожиріння

- Травма
- Інфекція
- ХСН
- Венозна недостатність

- Венозна недостатність
- Ожиріння
- Вагітність
- Стояння 6 год.в добу

- ХСН
- Імобілізація
- Тривала подорож
- Погіршення загального стану

[HTTPS://WWW.UMJ.COM.UA/ARTICLE/81887/ISTORIYA-
ISSLEDOVANIJ-VENOZNOGO-
TROMBOZA-I-EMBOLII-VKLAG-
RUDOLFA-VIRCHOVA](https://www.umj.com.ua/article/81887/istoriya-issledovanij-venoznogo-tromboza-i-embolii-vklad-rudolfa-virchova)

ФАКТОРИ РИЗИКУ¹

- Імобілізація
- Вік старше 40 років
- Ожиріння (індекс маси тіла більше 25 кг/м²)
- Тромбофілічні стани
- Важке супутнє захворювання (напр., інсульт)
- Мієлопроліферативне захворювання
- Застосування оральних контрацептивів
- Варикозне розширення вен
- Паління
- Травма (велика або нижніх кінцівок)
- Венозна компресія
- Вагітність
- Центральний венозний катетер
- Запальне захворювання кісток

¹Greets et al., CHEST 2008; 133:381S–453S

Профілактика і лікування ВТЕ у світі й Україні

CHEST

Official publication of the American College of Chest Physicians

**Prevention of Venous Thromboembolism:
American College of Chest Physicians
Evidence-Based Clinical Practice Guidelines
(8th Edition)**

William H. Geerts, David Bergqvist, Graham F. Pineo, John A. Heit,
Charles M. Samama, Michael R. Lassen and Clifford W. Colwell

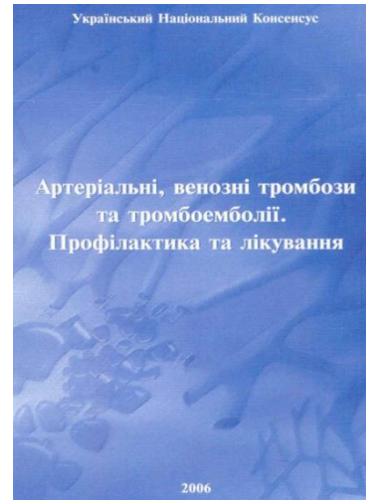
Chest 2008;133:391-453
DOI 10.1378/chest.08-0856

AMERICAN COLLEGE OF

 CHEST
PHYSICIANS®

Міністерство охорони
здоров'я України
Наказ
N328
15.08.2007
м. Київ

ПРО ЗАТВЕРДЖЕННЯ
КЛІНІЧНИХ ПРОТОКОЛІВ
НАДАННЯ МЕДИЧНОЇ
ДОПОМОГИ
З ПРОФІЛАКТИКИ
ТРОМБОТИЧНИХ
УСКЛАДНЕНЬ В ХІРУРГІЇ,
ОРТОПЕДІЇ І ТРАВМАТОЛОГІЇ,
АКУШЕРСТВІ ТА ГІНЕКОЛОГІЇ

Відмінності в клінічних розробках і показзах для використання відображені в затверджених інструкціях*

Гепарин	Еноксапарин	Дальтепарин	Надропарин	Фондапаринук с
Лечение тромбоза глубоких вен с ТЭЛА/без ТЭЛА				
Профилактика тромбоза глубоких вен в ортопедии				
Профилактика тромбоза глубоких вен в хирургии				
Профилактика тромбоза глубоких вен у терапевтических пациентов				
Профилактика тромбообразования при гемодиализе				
Лечение нестабильной стенокардии и инфаркта миокарда без подъема сегмента ST				
Лечение инфаркта миокарда с подъемом сегмента ST				

ІНСТРУКЦІЯ ДЛЯ МЕДИНОГО ЗАСТОСУВАННЯ ЛІКАРСЬКОГО ЗАСОБУ КЛЕКСАН РОЗЧИН ДЛЯ ІН'ЄКЦІЙ. 10000 АНТИ-ХА МО/МЛ, ПО 0,2 МЛ АБО ПО 0,4 МЛ У ШПРИЦ-ДОЗІ ІЗ ЗАХИСНОЮ СИСТЕМОЮ ГОЛКИ Р.П.№ UA/7182/01/01, ПО 0,8 МЛ У ШПРИЦ-ДОЗІ ІЗ ЗАХИСНОЮ СИСТЕМОЮ ГОЛКИ Р.П.7181/01/01

ІНСТРУКЦІЯ ДЛЯ МЕДИНОГО ЗАСТОСУВАННЯ ЛІКАРСЬКОГО ЗАСОБУ ФРАГМІН® РОЗЧИН ДЛЯ ІН'ЄКЦІЙ 10 000 МО (АНТИ-ХА)/МЛ ПО 1 МЛ В АМПУЛІ; UA/1581/01/03, РОЗЧИН ДЛЯ ІН'ЄКЦІЙ 2500 МО (АНТИ-ХА)/0,2 МЛ; ПО 0,2 МЛ В ОДНОРАЗОВОМУ ШПРИЦІ; UA/1581/01/02, РОЗЧИН ДЛЯ ІН'ЄКЦІЙ 5000 МО (АНТИ-ХА)/0,2 МЛ ПО 0,2 МЛ В ОДНОРАЗОВОМУ ШПРИЦІ; ПО 5 ШПРИЦІВ У БЛІСТЕРІ; ПО 2 БЛІСТЕРИ В КАРТОННІЙ КОРОБЦІ UA/1581/01/01

ІНСТРУКЦІЯ ДЛЯ МЕДИНОГО ЗАСТОСУВАННЯ ЛІКАРСЬКОГО ЗАСОБУ ФРАКСИПАРИН® РОЗЧИН ДЛЯ ІН'ЄКЦІЙ, 9500 МО АНТИ-ХА/МЛ; ПО 0,6 МЛ (5700 МО АНТИ-ХА) У ПОПЕРЕДНЬО ЗАПОВНЕНОМУ ШПРИЦІ; ПО 0,8 МЛ (7600 МО АНТИ-ХА) У ПОПЕРЕДНЬО ЗАПОВНЕНОМУ ШПРИЦІ; UA/8185/01/01; РОЗЧИН ДЛЯ ІН'ЄКЦІЙ, 9500 МО АНТИ-ХА/МЛ; ПО 0,3 МЛ (2850 МО АНТИ-ХА) АБО ПО 0,4 МЛ (3800 МО АНТИ-ХА) У ПОПЕРЕДНЬО ЗАПОВНЕНОМУ ШПРИЦІ UA/2970/01/01

ІНСТРУКЦІЯ ДЛЯ МЕДИНОГО ЗАСТОСУВАННЯ ЛІКАРСЬКОГО ЗАСОБУ АРИКСТРА® РОЗЧИН ДЛЯ ІН'ЄКЦІЙ, 12,5 МГ/МЛ ПО 0,4 МЛ (5 МГ), АБО ПО 0,6 МЛ (7,5 МГ), АБО ПО 0,8 МЛ (10 МГ) У ПОПЕРЕДНЬО ЗАПОВНЕНОМУ ШПРИЦІ; UA/6804/01/02; РОЗЧИН ДЛЯ ІН'ЄКЦІЙ, 2,5 МГ/0,5 МЛ ПО 0,5 МЛ У ПОПЕРЕДНЬО ЗАПОВНЕНОМУ ШПРИЦІ; UA/6804/01/01

Регуляторні органи та клінічні рекомендації розглядають НМГ як окремі невзаємозамінювані лікарські засоби

► Організації ті відомства охорони здоров'я

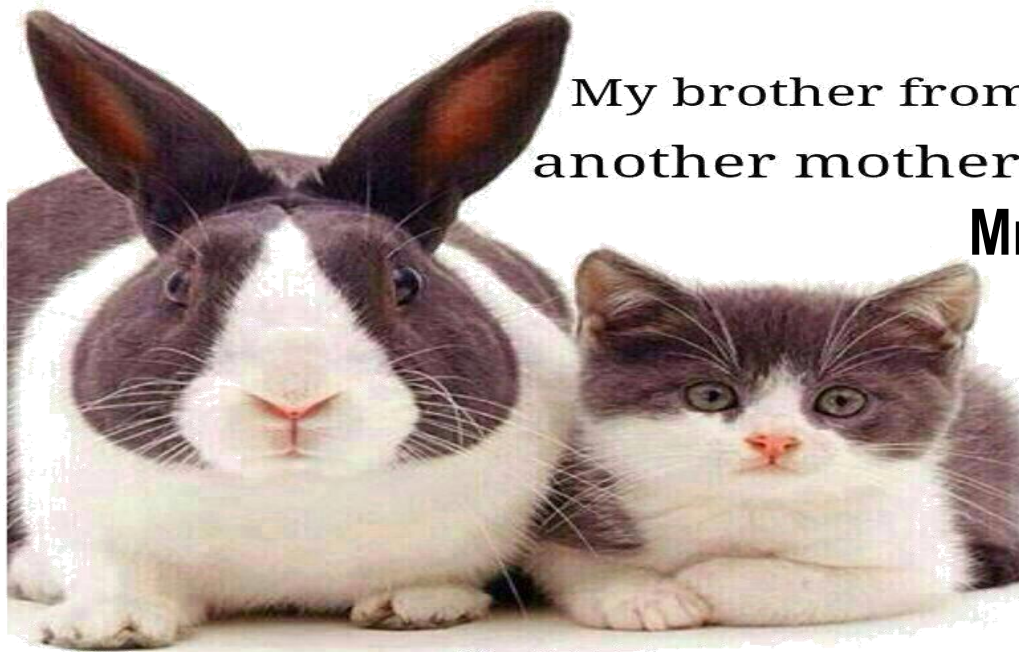
- FDA (Управління з контролю за продуктами і лікарськими речовинами США): « ...особливо звертаємо увагу на той факт, що НМГ [не можна використовувати взаємозамінювано](#), одиниця за одиницю, з гепарином, також як один окремо взятий НМГ не може бути замінений на інший»
- WHO (всесвітня організація охорони здоров'я): Так як НМГ виготовлюються за допомогою різних методів деполімеризації, вони відрізняються за фармакокінетичними властивостями і антикоагулянтними параметрами, і [не є клінічно взаємозамінюваними](#)» Штаб-квартира ВОЗ, Женева, Швейцарія, 7-8 вересня 1999

► Міжнародні Керівництва

- ACCP (Американська асоціація торакальних хірургів): «Оскільки НМГ виготовлюються з використанням різних методик деполімеризації, вони відрізняються один від одного за фармакокінетичними властивостями і антикоагулянтними параметрами, і [не можуть бути клінічно взаємозамінюваними](#)» Geerts WH, et al. Chest. 2004;126(Suppl 3):338S-400S.
- АНА /ACC (Американська асоціація серця і Американська асоціація кардіологів): “Незважаючи на те що НМГ мають спільні фармакологічні властивості, між ними існують важливі відмінності, і [необхідно розглядати кожен лікарський засіб окремо, а не як взаємозамінювані препарати](#)» Ryan TJ, et al. J Am Coll Cardiol 1999;34:890-911
- ICS (Міжнародний консенсус): « ...[Терапевтична заміна одного з цих препаратів на інший не є можливою](#). Вибір НМГ повинен засновуватись на рівні клінічних доказів і показів, затверджених регуляторними органами для кожного із препаратів» Nicolaidis AN, et al. Int Angiol. 2006;25:101-61

Біосиміляр – це копія зареєстрованого біологічного препарата (референтного препарата) з доведеною на основі всебічного порівняння схожістю фізико-хімічних характеристик, ефективності і безпеки.

My brother from
another mother.

Ми схожі

WALENGA J.M. ET
AL.INT.ANGIOL.2012 DEC:31(6):517-
25
НАКАЗ МОЗ УКРАЇНИ 26.08.2005
№426 (У РЕДАКЦІЇ НАКАЗУ МОЗ
УКРАЇНИ 04.01.2013 №3

Як визначати дозу НМГ?

Шкала Капріні, стратифікація ризику (ВТЕ).¹

- Низький ризик: 0–1 бал
- Помірний ризик: 2 бала
- Високий ризик: 3–4 бала
- Дуже високий ризик: 5 та більше балів

¹Caprini JA, Arcelus JJ, et al. State-of-the-art venous thromboembolism prophylaxis. Scope. 2001;8: 228-240

ПОМІРНИЙ РИЗИК ТГВ І ТЕЛА (ПРОФІЛАКТИКА)

Еноксапарин натрію

2000 МО (20 мг) підшкірно 1 раз в добу

Передопераційне початкове введення - за 2 години до оперативного
втручання

друге введення – через 12 год. після закінчення операції.

Профілактичне лікування слід продовжувати протягом періоду тривалістю
щонайменше 7-10 днів, незалежно від стану відновлення

ВИСОКИЙ РИЗИК ТГВ І ТЕЛА

Еноксапарин натрію

4000 МО (40 мг) підшкірно 1 раз в добу
за 12 год. перед операцією

Відновити профілактичне лікування через 12 год. після її закінчення
тривалість залежить від профілю пацієнта

Лікування ТГВ та ТЕЛА

- Схему дозування по 150 МО/кг (1,5 мг/кг) **один раз на добу** слід використовувати пацієнтам без ускладнень з **низьким ризиком** рецидиву ВТЕ

Лікування ТГВ та ТЕЛА

- Схема дозування по 100 МО/кг (1 мг/кг) **двічі на добу** слід призначати усім іншим пацієнтам, таким як пацієнти з ожирінням, симптомною ТЕЛА, онкологічними захворюваннями, **з високим ризиком** рецидиву ВТЕ або тромбозом проксимальних вен.

Пацієнти з порушенням функції нирок (підвищений ризик кровотеч в післяопераційному періоді) :

- Кліренс креатиніну менше 15-30 мл/хв:
- Профілактика венозних тромбоемболічних ускладнень:
  - 2000 МО/кг (20 мг) п/ш 1 раз на добу
- Лікування ТГВ та ТЕЛА:
  - 100 МО/кг (1мг/кг) маси тіла п/ш 1 раз на добу

Профілактика утворення тромбів під час гемодіалізу

- Рекомендована доза еноксапарину натрію становить 100 МО/кг (1 мг/кг). пацієнтам з високим ризиком геморагічних подій дозу слід знизити до 50 МО/кг (0,5 мг/кг) при наявності подвійного судинного доступу або 75МО/кг (0,75 мг/кг) при наявності єдиного судинного доступу
- Вводити в артеріальну частину контуру на початку діалізу. Цієї дози вистачає на 4 години
- При виникненні фібринових кілець, коли сеанс триває довше, ніж звичайно, можна ввести додаткову дозу 50-100 МО/кг (0,5-1 мг/кг)

Застосування при спінальній / епідуральній анестезії або при люмбальній пункції

- Профілактичні дози:
- Необхідно витримати інтервал 12 годин між останньою ін'єкцією еноксапарину натрію та введенням голки або катетера
- При пролонгованому доступі витримати аналогічний інтервал 12 годин до видалення катетера

Застосування при спінальній / епідуральній анестезії або при люмбальній пункції

- Лікувальні дози:
- Необхідно витримати інтервал 24 годин між останньою ін'єкцією еноксапарину натрію та введенням голки або катетера
- При пролонгованому доступі витримати аналогічний інтервал 24 години до видалення катетера
- Для пацієнтів з кліренсом креатиніну 15-30 мл/хв – необхідно подвоїти час – 48 годин до введення голки и катетера та після видалення

Застосування при спінальній / епідуральній анестезії або при люмбальній пункції

- При застосуванні препарату 2 рази на добу пацієнти повинні пропустити другу дозу еноксапарину натрію, щоб забезпечити достатній проміжок часу до встановлення або видалення катетера
- **Не слід застосовувати еноксапарин натрію протягом 4 годин після спінальної / епідуральної пункції та після видалення катетера**

Дякую за увагу!